DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)
10. december 1987 *

I de forenede sager 181 til 184/86

Sergio Del Plato, Giovanni Ferrari, Massimo Paruccini og **Enrico Rodari,** alle tjenestemænd ved Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber (med tjenestested ved Det Fælles Forskningscenter i Ispra), ved advokat Marcel Slusny, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Ernest Arendt, Centre Louvigny, rue Philippe-II,

sagsøgere,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, ved juridisk konsulent Dimitrios Gouloussis som befuldmægtiget, bistået af advokat Robert Andersen, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos juridisk konsulent Georges Kremlis, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgt,

angående følgende påstande:

1) annullation af fire afgørelser af 4. april 1986, hvorved Kommissionen har afvist sagsøgernes klager over afgørelser, der er truffet af et ad hoc-udvalg, der skulle vurdere de i kategori B indplacerede videnskabelige og tekniske tjenestemænds og midlertidigt ansattes egnethed til at udføre arbejde, der henhører under kategori A, og har afvist at opføre dem på listen over ansatte, der er egnede til at udøve hverv i kategori A,

2) på grundlag af EØF-Traktatens artikel 184 og Euratom-Traktatens artikel 156 erklæres de procedureregler forud for beslutninger om ændring af kategori fra B til A for tjenestemænd og midlertidigt ansatte i de videnskabelige eller tekniske tjenestegrupper, som er offentliggjort i *Meddelelser fra Administrationen* nr. 409 af 24. juni 1983, for uanvendelige,

* Processprog: Fransk.

3) for så vidt det er nødvendigt, træffes der dels bestemmelse om, at proceduren skal gå om, dels kendes den udtrykkelige afvisning af klagerne ugyldig,

4) det pålægges Kommissionen at fremlægge alle dokumenter vedrørende sagsøgerne,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden J. C. Moitinho de Almeida, dommerne U. Everling og Y. Galmot,

generaladvokat: J. Mischo
justitssekretær: assisterende justitssekretær J. A. Pompe

på grundlag af retsmøderapporten og efter den mundtlige forhandling den 24. september 1987,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i offentligt retsmøde den 28. oktober 1987,

afsagt følgende

Dom

1 Ved fire stævninger, indgivet til Domstolens Justitskontor den 21. juli 1986, har sagsøgerne, som alle er tjenestemænd i kategori B i de videnskabelige og tekniske tjenestegrupper med tjenestested ved Det Fælles Forskningscenter i Ispra, anlagt sag med påstand om annullation af fire afgørelser, som blev meddelt dem ved skrivelser af 16. september 1985, og hvorved et ad hoc-udvalg til vurdering af egnetheden hos tjenestemænd i kategori B i de videnskabelige og tekniske tjenestegrupper til at udføre arbejde, der henhører under kategori A, afslog at opføre dem på listen over egnede ansøgere.

2 I stævningerne har sagsøgerne dernæst nedlagt påstand om, at Domstolen på grundlag af EØF-Traktatens artikel 184 og Euratom-Traktatens artikel 156 kender de af Kommissionen vedtagne »procedureregler« uanvendelige. Endelig kræver de »for så vidt det er nødvendigt«, at Domstolen for det første træffer bestemmelse om, at proceduren skal gå om, for det andet annullerer afvisningen af deres klager, og for det tredje pålægger Kommissionen at fremlægge alle de af udvælgelseskomitéen udarbejdede dokumenter vedrørende sagsøgerne.

3 Sagsøgerne ansøgte i 1983 om overgang til kategori A. Ansøgningerne blev behandlet af et ad hoc-udvalg i overensstemmelse med »De nærmere procedureregler forud for beslutninger om ændring af kategori fra B til A for tjenestemænd i de videnskabelige eller tekniske tjenestegrupper« (herefter benævnt »procedurereglerne«), som blev udstedt af Kommissionen den 3. juni 1983 (*Meddelelser fra Administrationen* nr. 409 af 24. juni 1983).

4 Ved udvælgelsesprocedurens afslutning meddelte såvel ad hoc-udvalgets formand som Kommissionens generaldirektør for personale og administration i skrivelser af 16. september 1985 sagsøgerne, at ad hoc-udvalget havde besluttet ikke at opføre dem på listen over personer, der var fundet egnede til at udføre hverv i kategori A. Klagerne over disse afgørelser, som sagsøgerne indgav i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 90, blev afvist ved Kommissionens afgørelser af 4. april 1986.

5 Sagsøgerne har principalt påstået samtlige disse afgørelser annulleret, og har til støtte herfor gjort indsigelser gældende om ad hoc-udvalgets manglende kompetence, overtrædelse af reglerne i bilag III til tjenestemandsvedtægten om afholdelse af udvælgelsesprøver, tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet, mangler i forbindelse med afholdelsen af de enkelte samtaler, overskridelse af tidsplanen for prøverne, mangel på præcise oplysninger i referatet af udvalgets arbejde, således at det ikke kan ses, hvordan sagsøgernes point er beregnet, tilsidesættelse af retten til kontradiktion, idet et spørgeskema er blevet tilsendt ansøgernes administrativt overordnede, uden at ansøgerne har haft mulighed for at kommentere svarene, og endelig for så vidt angår Massimo Paruccini, at hans opgave ikke er blevet gennemgået tilstrækkelig grundigt og samvittighedsfuldt.

6 Vedrørende de for sagens relevante retsforskrifter og parternes anbringender og argumenter henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

7 Kommissionen har, forud for sin stillingtagen til sagens realitet, fremsat en afvisningspåstand, som skal behandles først.

Kommissionens påstand om afvisning af visse anbringender

8 Kommissionen har gjort gældende, at hovedparten af sagsøgernes anbringender må afvises, idet de drejer sig om gyldigheden af de procedureregler, som blev vedtaget i 1983, og som nu er blevet endelige, fordi de ikke rettidigt er blevet anfægtet.

9 Hertil bemærkes, at da der tale om den klageadgang, der er hjemlet ved tjenestemandsvedtægtens artikel 91, og da der foreligger en generel retsakt, der skal iværksættes ved hjælp af en række individuelle beslutninger, har en tjenestemand ret til at gøre gældende, at retsakten er ulovlig med henblik på at anfægte den individuelle beslutning, der angår tjenestemanden (dom af 18. marts 1975, Acton m. fl. mod Kommissionen, forenede sager 44, 46 og 49/74, Sml. s. 383).

10 Som Domstolen allerede har fastslået (dom af 9. oktober 1984, Adam m. fl. mod Kommissionen, forenede sager 80 til 83/81 og 182 til 185/82, Sml. s. 3411), fastsætter procedurereglerne, selv om de ikke kan anses som retsregler, vedkommende myndighed under alle omstændigheder er forpligtet at overholde, dog vejledende regler for den praksis, der skal følges, og som vedkommende myndighed ikke kan fravige i konkrete tilfælde uden at angive grunde, som er i overensstemmelse med princippet om ligebehandling. Det følger heraf, at procedurereglerne er en retsakt af generel karakter. De berørte tjenestemænd og midlertidigt ansatte kan således, selv om reglerne ikke er blevet direkte anfægtet, påberåbe sig deres ugyldighed til støtte for at anfægte individuelle beslutninger, som er truffet på grundlag heraf.

11 Det følger heraf, at Kommissionens afvisningspåstand ikke kan tages til følge.

Ad hoc-udvalgets manglende kompetence

12 Sagsøgerne har gjort gældende, at selv om tjenestemandsvedtægtens artikel 98 indeholder en undtagelse fra vedtægtens artikel 45, stk. 2, hvorefter »en tjenestemands overgang fra en tjenestegruppe eller kategori til en anden tjenestegruppe eller en højere kategori, ... kun [kan] finde sted på grundlag af en udvælgelsesprøve«, finder reglerne i artikel 45, stk. 1, hvorefter »forfremmelse sker efter ansættelsesmyndighedens afgørelse« fortsat anvendelse. Heraf følger efter sagsøgernes opfattelse, at Kommissionen ikke kunne overlade det til det ved »procedurereglerne« oprettede ad hoc-udvalg at opstille listen over de ansøgere, som kunne komme i betragtning til en ændring af tjenestegruppe eller kategori.

13 Det bemærkes for det første, at en forfremmelse ifølge vedtægtens artikel 45, stk. 1, medfører, at tjenestemanden bliver udnævnt til den nærmeste højere lønklasse i den kategori eller tjenestegruppe, som den pågældende tilhører. Artikel 45, stk.1, finder således ikke anvendelse, når en tjenestemand skifter kategori, som det er tilfældet i denne sag.

14 For det andet bemærkes, at selv om der i vedtægtens artikel 45, stk. 2, opstilles et princip om, at en tjenestemands overgang fra en tjenestegruppe eller kategori til en anden tjenestegruppe eller en højere kategori kun kan finde sted på grundlag af en udvælgelsesprøve, fremgår det af artikel 98, stk. 2, at »bestemmelserne i artikel 45, stk. 2, ... ikke [finder] anvendelse på de i artikel 92 nævnte tjenestemænd«. Det følger af en sammenholdelse af de nævnte bestemmelser, at selv om ansættelsesmyndigheden kan beslutte, at videnskabelige og tekniske tjenestemænd kan overgå til en højere kategori uden afholdelse af en udvælgelsesprøve, har bestemmelserne ikke til formål eller til følge at forbyde anvendelse af en sådan procedure.

15 Når Kommissionen i betragtning af sit frie skøn har været beføjet til at fastsætte en særlig procedure, som på flere punkter adskiller sig fra en udvælgelsesprøve i vedtægtens forstand, har den også kunnet anvende udvælgelsesprøven som udgangspunkt og især overlade det til ad hoc-udvalget at opstille en endelig egnethedsliste, som ansættelsesmyndigheden nødvendigvis skal anvende som grundlag for udvælgelsen af de tjenestemænd, der overgår til en højere kategori.

16 Anbringendet om ad hoc-udvalgets manglende kompetence kan derfor ikke lægges til grund.

Overtrædelse af bestemmelserne i tjenestemandsvedtægtens bilag III om afholdelse af udvælgelsesprøver

17 Sagsøgerne har gjort gældende, at Kommissionen i realiteten har afholdt en udvælgelsesprøve, og at den derfor skulle følge reglerne herom i bilag III til tjenestemandsvedtægten.

18 Som anført oven for har Kommissionen ikke benyttet en udvælgelsesprøve, men en særlig udvælgelsesprocedure. Sagsøgerne kan herefter ikke med rette hævde, at procedurereglerne burde have været i overensstemmelse med samtlige bestemmelser i vedtægtens bilag III, og især reglen om, at egnethedslisten bør indeholde et antal ansøgere, der er mindst dobbelt så stort som det antal stillinger, der skal besættes, en forpligtelse, som i øvrigt kun skal opfyldes »så vidt muligt«.

Tilsidesættelse af princippet om ligebehandling til skade for ansøgere, som har en eksamen fra et universitet eller en anden højere læreanstalt

19 Sagsøgerne har gjort gældende, at bestemmelsen om, at tjenestemænd eller midlertidigt ansatte i de videnskabelige eller tekniske tjenestegrupper med eksamen fra et universitet elller anden højere læreanstalt fritages for at aflevere den i procedurereglerne omtalte opgave, i realiteten har bevirket, at disse ansøgere er blevet stillet ringere end de øvrige ansøgere.

20 Det bemærkes, at procedurereglerne kun ville kunne anses for mangelfulde, såfremt udvælgelsesproceduren var tilrettelagt på en sådan måde, at den manglende aflevering af en opgave reelt var til skade for de ansøgere, som var fritaget for at aflevere den. Det fremgår af sagens akter, at dette ikke har været tilfældet.

21 Det bemærkes, at den samtale om tekniske emner, som ansøgerne deltog i, havde udgangspunkt i en redegørelse om opgaven for de ansøgeres vedkommende, som havde afleveret en opgave, og i en redegørelse om et emne, valgt af ansøgeren inden for dennes speciale, for de ansøgere med universitetseksamen, der var frita-

get for aflevering af en opgave. Sagsøgerne, der alle har universitetseksamen og derfor var fritaget for at aflevere en opgave, kan ikke med rette hævde, at de blev tvunget til, i modsætning til deres medansøgere uden eksamensbevis, at behandle emner, der lå fjernt fra deres kundskaber.

22 Under disse forhold kan »procedurereglerne« ikke i sig selv eller på grund af deres konkrete anvendelse anses for at have været til skade for de ansøgere, der har en eksamen fra et universitet eller anden højere læreanstalt, og anbringendet herom kan således ikke lægges til grund.

Uregelmæssigheder i forbindelse med afholdelse af samtalen

23 Sagsøgerne har gjort gældende, at samtalen, der varede et kvarter, var for generel og for kort.

24 Det bemærkes, at den generelle samtale, der fandt sted under ens forhold for de to ansøgerkategorier, fulgte efter en redegørelse og en samtale om tekniske emner enten om en af ansøgeren udarbejdet opgave eller om et af denne valgt emne inden for vedkommendes speciale. Intet forbød ad hoc-udvalget at supplere med en samtale med et bredere indhold, som var beregnet på at bedømme ansøgernes almindelige viden, specielt inden for det videnskabelige eller tekniske område, en viden, som er nødvendig for udøvelsen af de hverv, som de havde ansøgt om.

25 For øvrigt fremgår det ikke af sagens akter, at forholdene, hvorunder samtalerne er afholdt, eller de stillede spørgsmål har bevirket, at visse ansøgere blev forfordelte.

26 Sagsøgerne har ligeledes anført, at der burde have været udarbejdet et referat af hver samtale. Det er hertil tilstrækkeligt at henvise til, at dette ikke fremgik af »procedurereglerne«, og at det manglende referat i sammenhæng med de dokumenter, der iøvrigt findes på akterne, ikke kunne skade ansøgernes interesser eller hindre Domstolens kontrol af udvælgelsesprocedurens gennemførelse.

27 Anbringendet kan derfor ikke lægges til grund.

Ad hoc-udvalgets manglende overholdelse af de datoer, som var fastsat i »Meddelelse til tjenestemænd og midlertidigt ansatte i kategori B i de videnskabelige og tekniske tjenestegrupper« af 24. juni 1983

28 I meddelelsen til de berørte tjenestemænd og midlertidigt ansatte om procedurereglerne oplyste Kommissionen, under forbehold af nærmere bekræftelse, at ad hoc-udvalget forventedes at træde sammen »i slutningen af oktober eller i begyndelsen af november 1983« og at afslutte sit arbejde »i december 1984«. Sagsøgerne har gjort gældende, at denne tidsplan ikke blev overholdt.

29 Det følger af selve ordlyden i meddelelsen, at de oplyste datoer kun var vejledende. At de ikke blev overholdt, kan således ikke under nogen omstændigheder medføre de anfægtede afgørelsers ugyldighed.

Anbringendet om, at det ikke af udvalgets rapport fremgår, hvorledes de forskellige ansøgeres point blev beregnet

30 Sagsøgerene har anført, at det ikke af udvalgets rapport fremgår, hvilken metode der blev anvendt i forbindelse med tildeling af point til de forskellige ansøgere.

31 Domstolen kan kun prøve, om vurderingen af ansøgernes fortjenester samt de af ad hoc-udvalget anvendte bedømmelsesmetoder er behæftet med en åbenbar vildfarelse (dom af 16. juni 1987, Kolivas mod Kommissionen, sag 40/86, Sml. s. 2643). Der findes ingen bestemmelser i procedurereglerne og heller ikke noget generelt retsprincip, som pålægger udvalget at give nærmere oplysninger om de anvendte bedømmelsesmetoder i rapporten.

32 Det fremgår af sagens akter, at hver ansøger fik tildelt point efter hver af de to samtaler. De tildelte point efter første samtale blev forhøjet for ansøgere, som kunne fremlægge publikationer med bedømmelsen »god« og »udmærket«. Disse

point talte en tredjedel, og point for den anden samtale talte to tredjedele i den endelige bedømmelse.

33 Disse bedømmelsesmetoder har ikke efter det foreliggende været behæftet med en åbenbar vildfarelse, der har kunnet indebære, at ansøgerne ikke blev behandlet lige, eller at deres fortjenester ikke blev vurderet korrekt. Anbringendet kan derfor ikke lægges til grund.

Anbringendet om at et spørgeskema blev sendt til hver ansøgers administrativt overordnede

34 Sagsøgerne har for det første gjort gældende, at udvalget ikke havde ret til at sende et spørgeskema til ansøgernes overordnede, da procedurereglerne kun — i punkt III, stk. 2 — indeholdt bestemmelser om »en eventuel samtale med ansøgeren, samt i givet fald med hans administrativt overordnede med henblik på at indhente supplerende oplysninger«. Sagsøgerne har for det andet gjort gældende, at man ikke med rette kunne lægge vægt på spørgeskemaet, uden at ansøgerne havde fået adgang til at kommentere indholdet.

35 Til den første del af anbringendet bemærkes, at det følger af selve ordlyden i punkt III, stk. 2, litra a), i procedurereglerne, at bestemmelsen skulle give udvalget mulighed for at supplere ansøgningerne ved hjælp af især oplysninger fra ansøgernes overordnede. Udvalget har ikke fortolket denne bestemmelse urigtigt ved at antage, at et spørgeskema til de pågældendes overordnede kunne antages at give de samme garantier som en samtale med de overordnede.

36 Til den anden del af anbringendet bemærkes, at Domstolen i forbindelse med udvælgelsesprøver har fastslået, at i det omfang en udvælgelseskomité støtter sin afgørelse på sådanne forhold som oplysninger og udtalelser fra de administrativt overordnede, skal ansøgerne på forhånd have mulighed for at tage stilling til de overordnedes udtalelser (dom af 11. marts 1986, Hermanus Adams m. fl. mod Kommissionen, sag 294/84, Sml. s. 977). Tilsidesættelsen af denne formforskrift har imidlertid ikke i dette tilfælde bevirket, at der var mangler ved udvælgelsesproceduren. Det fremgår af sagens akter og retsforhandlingerne for Domstolen, at de

overordnedes svar alle har været positive over for ansøgerne og har medgivet dem de nødvendige egenskaber til at udføre hverv i kategori A. Under disse forhold er der intet, der tyder på, at de anfægtede afgørelser ville have fået et andet indhold, hvis formfejlen ikke var begået. Anbringendet kan herefter ikke lægges til grund.

Massimo Paruccini's anbringende om, at den af ham indleverede opgave ikke blev gennemgået korrekt

37 Det bemærkes først, at uanset at sagsøgeren har gjort gældende, at hans opgave ikke er blevet gennemgået af udvælgelseskomitéen, har han intet fremført til støtte for sin påstand, som i øvrigt modsiges af oplysninger i sagens akter.

38 Sagsøgeren har ligeledes gjort gældende, at hans opgave på grund af dens tekniske karakter burde have været gennemgået af en sagskyndig. I procedurereglerne bestemmes det imidlertid kun, at »udvalget kan udpege sagkyndige til at bistå det ved forelæggelsen af opgaven og ved gennemgangen heraf i nærværelse af ansøgeren«, uden at udvalget pålægges nogen forpligtelse hertil. Hertil kommer, at det ikke fremgår af sagens akter, at opgavens emne var så teknisk, at bedømmelsen af dens indhold kun kunne foretages korrekt ved at tilkalde en sagkyndig og ikke ved, at udvalgets formand selv gennemgik opgaven.

39 Det følger af det foregående, at de af sagsøgerne nedlagte påstande om, at de anfægtede afgørelser annulleres, ikke kan tages til følge. De efterfølgende påstande, som kun er fremsat for det tilfælde, at annullationspåstandene tages til følge, kan derfor heller ikke tages til følge og det er ikke nødvendigt at tage stilling til, om de kan realitetsbehandles.

40 Det følger herefter, at ingen af de af sagsøgerne nedlagte påstande kan tages til følge.

Sagens omkostninger

41 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, skal den part, der taber sagen, afholde sagens omkostninger. Ifølge procesreglementets artikel 70 bærer institutionerne i

sager vedrørende ansatte ved Fællesskaberne imidlertid selv de af dem afholdte udgifter.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

1) Sagsøgte frifindes.

2) Hver part bærer sine omkostninger.

Moitinho de Almeida Everling Galmot

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. december 1987.

P. Heim
Justitssekretær

J. C. Moitinho de Almeida
Formand for Tredje Afdeling